

Petites editorials amb projectes èpics

Traduccions en curs de Lev Tolstoi, Clarice Lispector, Terry Pratchett, James Boswell, Emily Dickinson i Fiódor Dostoievski mostren la bona salut i l'atreviment de les editorials independents catalanes

◆◆◆◆◆ Jordi Nopca

“Una editorial petita es pot llançar en qualsevol moment a publicar llibres ambiciosos. Aquesta és la meva experiència. Si una obra val la pena i hi creus prou, cal que facis l'aposta”. Parla Josep Cots, d'Edicions de 1984, l'editor més veterà del panorama català – juntament amb Jorge Herralde, d'Anagrama –, que al llarg de gairebé quatre dècades de feina ha publicat volums de Hans Fallada, Franz Werfel, Blai Bonet, Lluís Solà i Àlvar Valls que superen, cadascun, el miler de pàgines.

No són les úniques temeritats del seu catàleg. Hi té *Fulles d'herba*, de Walt Whitman. O la *Poesia completa* d'Anna Akhmatova. “L'editorial té uns deu projectes d'aquest nivell en cartera –avança Cots–. El primer que sortirà és tota la poesia de T.S. Eliot a càrrec de J.M. Jaumà, que ja ens va fer una antologia de Yeats. Judit Díaz Barneda prepara una nova traducció de *Guerra i pau*, de Lev Tolstoi, en quatre volums. Continuarem publicant les novel·les més importants de William Faulkner amb *Les palmeres salvatges*, però també en reunirem els *Contes complets*”. I encara hi ha un altre gran projecte en curs que es pot anunciar, tot i que sense data de llançament: la poesia completa d'Emily Dickinson.

Cots va ser un dels primers editors independents que es va atrevir a publicar projectes monumentals gràcies a *El crepuscle de la humanitat*, de Kurt Pinthus. Les 734 pàgines

d'aquest document clau de l'expressionisme alemany van arribar el 2002, quan el panorama editorial en català era més reduït –i força diferent– que el d'ara. Dues dècades després, als taulells de novetats conviuen una edició modernitzada del *Tirant lo Blanc*, de Joanot Martorell (Proa), i el *Pickwick*, de Charles Dickens, traduït per Josep Carner (Univers), amb volums de dimensions considerables que han posat en circulació petites editorials, com ara *No diguis res*, de Patrick Radden Keefe (Periscopi), o un altre Dickens, *Història de dues ciutats* (Club Editor). Hi ha en curs, ara mateix, traduccions de la *Recerca* de Marcel Proust –a Viena i a Proa–, dels contes complets de Víctor Català –queden dos dels cinc volums que té planejats Club Editor– i una jove editorial, Mai Més Llibres, s'ha compromès a publicar les 41 novel·les de *Discmón*, de Terry Pratchett, en català.

Projectes suïcides?

De la *Iliada*, d'Homer, als bucòlics i la vida de Samuel Johnson

“Vols que parlem d'idees suïcides? –demana Jordi Raventós, ànima d'Adesiara, editorial especialitzada en clàssics de tots els temps i de cultures molt diverses–. La bogeria més grossa que hem fet és publicar la *Iliada*, d'Homer, en un sol volum, traduïda per Montserrat Ros. En vam fer 1.200 exemplars, amb un paper especial, i la broma ens va costar uns 8.000 euros. Per sort, l'edició està gairebé exhaurida”. Nascuda el 2007 a Martorell, Adesiara s'ha atrevit a

“UNA EDITORIAL PETITA ES POT LLANÇAR EN QUAalsevol MOMENT A PUBLICAR LLIBRES AMBICIOSOS”, DIU JOSEP COTS

publicar volums fastuosos com el de *Saviesa grega arcaica*, a càrrec de Jaume Pòrtulas i Sergi Grau (2012) o el recent *Tal qual*, de Paul Valéry, traduït per Antoni Clapés. “Aquest últim l'hem hagut de reeditar en només dos mesos –reconeix Raventós–. De la *Saviesa grega arcaica* n'hem venut més de 1.700. La imprevisibilitat del món del llibre és considerable. No perdre diners fent el que t'agrada està molt bé”. Per al 2021, Adesiara prepara un volum de 700 pàgines, “*Poesia bucòlica grega*, on hi ha Teòcrit i els seus epígons”. Raventós confirma que “a llarg termini” publicaran la traducció que Dolors Udina prepara de *La vida de Samuel Johnson*, de James Boswell, una de les biografies més ben considerades de la història de la literatura. L'única pega és que té una extensió de 2.000 pàgines.

“Hi ha molts projectes que fa uns anys només podia assumir Grup 62, però des de mons més petits es poden tirar endavant obres brutals, com ha fet Fragmenta amb Raimon Panikkar”, comenta Raül Garrigasait, editor de la Bernat Metge, vinculada des del 2017 al grup Som. Aquest novembre arriba *Una cristofania*, dotzè volum de les obres completes del filòsof.

“Som va comprar la Bernat Metge perquè tenia el prestigi de publicar llibres que s'escapaven del que s'esperava”, afegeix. La institució, gairebé centenària, s'ha especialitzat en els clàssics grecs i llatins. “Hem pogut continuar sense canvis però començant col·leccions que tenen una orientació menys minoritària”. Es

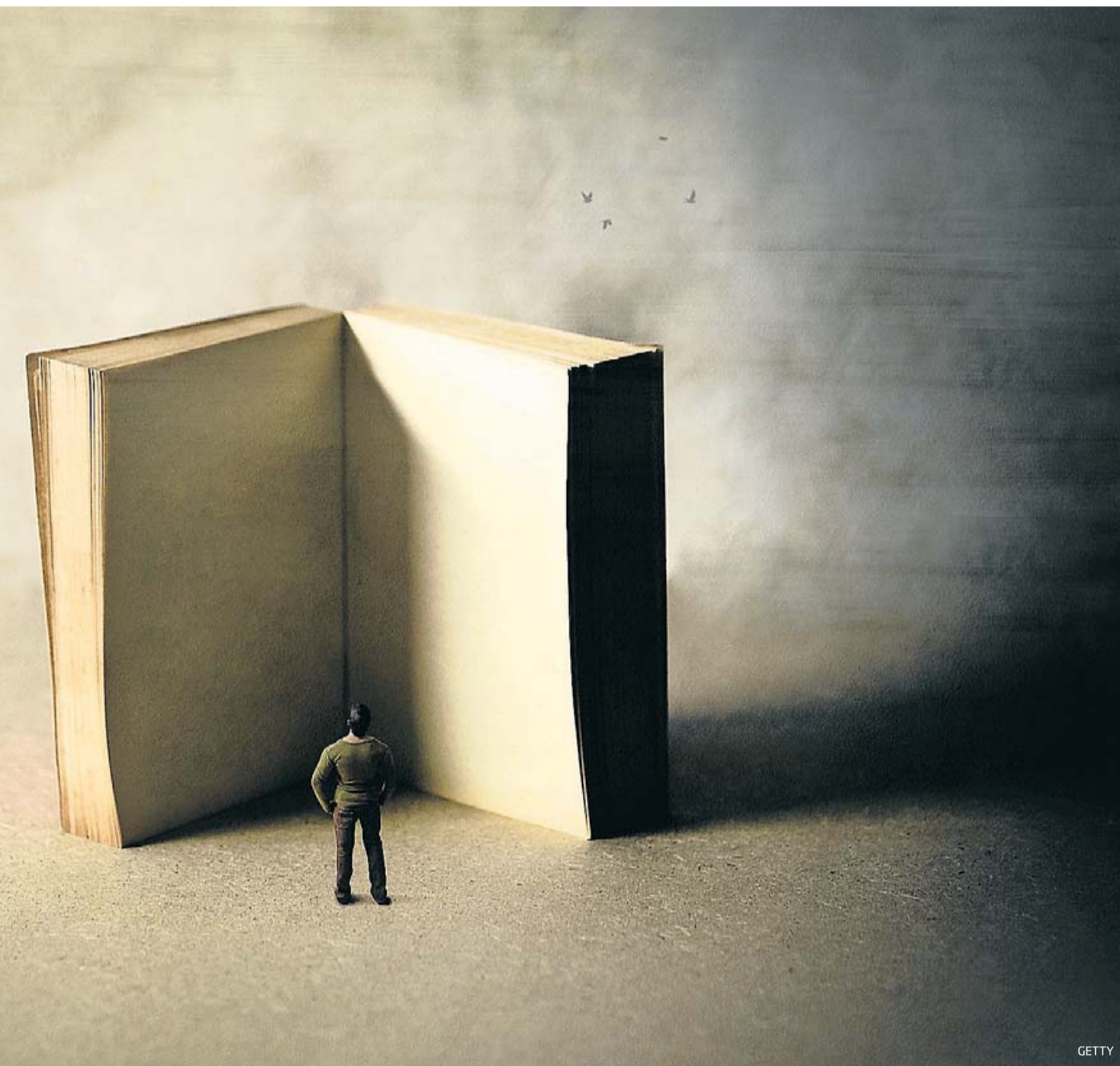
a
llegim

44-45

● Entrevista a Francesc Serés, autor de 'La casa de foc' ● 'La gran caminada', de Stephen King, a Males Herbes

46-47

● Vicenç Pagès Jordà es pregunta pels llibres més venuts ● Un assaig epistolar d'Ingrid Guardiola i Marta Segarra

refereix a la col·lecció de butxaca Es-sencial i a la Bernat Metge Universal, que va començar l'any passat amb la traducció de la *Iliada* de Pau Sabaté, ha continuat amb un nou *Robinson Crusoe*, a càrrec d'Esther Tallada, i continuarà el 2021 amb una altra obra de pes: *Crim i càstig*, de Dostoievski, en versió de Miquel Cabal.

Noves mirades al segle XX
De l'obra completa de Chaves Nogales als contes de Víctor Català
Un projecte més d'una gran ambició que s'ha tirat endavant des de Barcelona han sigut les obres completes de Manuel Chaves Nogales. Són cinc volums que sumen 3.600 pàgines. "És el més arriscat que hem fet mai, no només per la inversió, que ronda els 120.000 euros, sinó també intel·lectualment, perquè és una edició crítica, amb anotacions, que aporta 68 inèdits al corpus de l'autor", explica l'editor Luis Solano, de Libros del Asteroide. "Cinc anys en-rere no ho hauríem pogut assumir, segurament -afegeix-. Fer un projecte així és una manera de créixer, però té els seus riscos. Per recuperar els costos hem de vendre 2.500 dels 5.500 exemplars de la primera edició". Solano ha comptat amb "l'ajuda econòmica" de la Diputació i la Universitat de Sevilla. "Si no l'haguéssim tingut ens ho hauríem hagut de pensar més", comenta. L'estoig de cinc volums, que va sortir a la venda aquest dimecres, està tenint "un ressò sorprenent a la premsa i entre els lectors". Asteroide es plan-

teja una reedició imminent pensant en la campanya de Nadal.

Des de Club Editor Maria Bohigas està en procés de recuperació d'una de les grans autores catalanes del segle XX. "Vam pensar que reeditaríem *Un film (3.000 metres)* perquè només havia conegut l'edició de Catalunya del 1926 i una altra de molt petita feta a Tarragona -diu l'editora-. L'entusiasme de treballar amb Blanca Llum Vidal, curadora de l'obra, i la gran acollida dels lectors el 2015, que ens han permès vendre'n uns quants milers d'exemplars, ens van decidir a retreballar Català". El 2018 va aparèixer el primer dels cinc volums de la narrativa breu de l'autora. N'han sortit dos més. "Ens falten el volum de contes publicats de forma aïllada i un cinquè volum, *Mosaïc*, que recollirà una sèrie de peces inèdites d'homenatge a altres artistes, sobretot de l'època, molts dels quals no tenen el reconeixement que es mereixen". Club Editor els publicarà el 2021 i el 2022. Bohigas també avança un altre projecte ambicions de l'editorial, que ha començat amb *L'hora de l'estrella*, de Clarice Lispector. "D'aquí al 2024 en publicarem cinc llibres més -diu-. Hi haurà novel·les com *Prop del cor salvatge*, *La ciutat assetjada* i *La passió segons G.H.* També *Aigua viva* i un assaig postum".

Dues sagues úniques
De l'autobiografia de Knausgard a la fantasia de Terry Pratchett
Entre el 2015 i el 2019 l'editorial L'Altra, d'Eugènia Broggi, va publicar *La*

meva lluita, sextet autobiogràfic de Karl Ove Knausgard. El volum més curt fregava les 500 pàgines, i el més llarg -l'últim- en tenia 1.140. Jorge Herralde, d'Anagrama -que els va publicar en castellà- recorda que va dir a Broggi que "feia un gest editorial important que potser l'arruïnaria però que seria història de l'edició".

Si L'Altra va acostar la literatura noruega al lector en català, Periscopi ha provat sort amb la romanesa a través de Mircea Cartarescu. *Solenoi-de* (2017) s'acostava al miler de pàgines i la trilogia *Encegador* -de la qual han publicat el primer lliurament, *L'ala esquerra*- rondarà les dues mil. Cap d'aquests projectes arriba a l'ambició de Mai Més Llibres, que publicarà en català les 41 novel·les de *Discmón*, de Terry Pratchett, referent del gènere fantàstic de les últimes quatre dècades. "El repte no és que els dos primers funcionin, és aconseguir que un gruix de lectors ens acompanyin durant més d'una dècada", diuen els editors Sergio Pérez i Judit Terradellas. Han començat per *Guàrdies, guàrdies!* i *Igualtat de ritus*. "Cada llibre costa entre 6.000 i 8.000 euros de fer -recorden-. Perquè fos mínimament rendible no hauríem de baixar del miler d'exemplars de cada novel·la". Per als editors, "les xarxes socials, les llibreries independents i els prescriptors" poden jugar a favor d'aquesta aventura, que continuarà l'any que ve. Com que no segueixen l'ordre de publicació original, el tercer Pratchett serà una sorpresa. ♦

Set autors recuperats o en procés de recuperació

Fiódor Dostoievski

La Bernat Metge Universal publicarà durant el primer trimestre del 2021 una nova traducció de *Crim i càstig* feta per Miquel Cabal. El volum, de més de 700 pàgines, serà complementat per una nova edició d'*Apunts del subsòl* a Angle.

James Boswell

El 2007 Acantilado va convertir *La vida del doctor Samuel Johnson*, de Boswell, en una de les revelacions de la temporada. Amb l'edició exhaurida des de fa anys, Adesiara en prepara la versió catalana de Dolors Udina. Són 2.000 pàgines.

Clarice Lispector

Coincidint amb el centenari del naixement de l'escriptora brasilera, Comanegra n'ha publicat una antologia de contes i Club Editor *L'hora de l'estrella*. L'editorial de Maria Bohigas en llançarà cinc llibres més entre el 2021 i el 2024.

Terry Pratchett

Mai Més Llibres acaba de publicar dues de les 41 novel·les de la saga *Discmón* de Terry Pratchett, una de les més populars del gènere fantàstic de les últimes dècades. En llançaran dues o tres cada any, traduïdes per Ernest Riera.

T.S. Eliot

No només la prosa esperona projectes titànics. Josep Maria Jaumà acaba de completar la *Poesia completa* del premi Nobel T.S. Eliot per a Edicions de 1984. La mateixa editorial també prepara una nova traducció de *Guerra i pau*, de Lev Tolstoi.

Marcel Proust

La *Recerca* es troba en un procés de traducció en paral·lel per Valèria Gaillard -a Proa- i per Josep Maria Pinto -a Viena-. Gaillard n'ha completat tres volums i Pinto acaba de publicar la primera part del sisè volum, *Albertine desapareguda*.

Manuel Chaves Nogales

Libros del Asteroide no n'ha tingut prou amb recuperar cinc dels llibres emblemàtics del periodista sevillà. Aquest novembre ha llançat tota l'obra completa en cinc volums que sumen 3.600 pàgines. La inversió ha sigut de 120.000 euros.